

Tanach's Top Ten Songs

TEN SONGS

1. Midrash, Sechel Tov, Beshalach 15

עשר שירות הן, האחת שיר שנאמר במצרים, שנא' השיר יהיה לכם כליל התקדש חג (ישעי' ל כט), השנית שירה זו על הים, שלישית שירה שאמרו על הבאר, שנא' אז ישיר ישראל (במדבר כא ז), הרביעית שירת האזינו השמים (דברים לב א), החמישית שירה שאמר יהושע, שנא' אז ידבר יהושע לה' (יהושע י יב), הששית דכתיב ותשר דבורה וברק (שופטים ה א), השביעית שירה שאמר דוד, שנא' וידבר דוד לה' (ש"ב כב א), השמינית שנא' מזמור שיר חנוכת הבית לדוד (תהלים ל א), וכי דוד בנאו והלא שלמה בנאו, דכתיב ויבן שלמה את הבית ויכלהו (מ"א ו יד), אלא לפי שנתן דוד נפשו עליו לבנותו נקרא על שמו, וכה"א אם אתן שנת לעיני וגו' עד אמצא מקום לה' (תהלים קלב ד ה). התשיעית שירה שאמר יהושפט, שנא' ויועץ (יהושפט) [אל העם] ויעמד משוררים לה' (בהדרת) [ומהללים להדרת] קודש (ובצאת) [בצאת] לפני החלוץ (אומרים) [ואומרים] הודו לה' (כי טוב) כי לעולם חסדו (דה"ב כ כא), מה נשתנית הודייה זו מכל ההודיות, שבכולן נאמר בהן כי טוב, וכאן לא נאמר כי טוב, אלא כביכול אין שמחה לפניו במרום על אובדן של רשעים, וק"ו על אובדן של צדיקים, שאחד שקול כנגד כל העולם כולו, שנאמר וצדיק יסוד עולם (משלי י כה), העשירי לעתיד לבא, וכיון שמתחלת אין לה הפסק, שנא' שירו לה' שיר חדש תהלתו בקהל חסידים (תהלים קמט א), ואומר שירו לה' שיר חדש (ישעיה מב י), ואומר ביום ההוא יושר השיר הזה (שם כו א):

2. Rav Shimshon Refael Hirsch, Shmos 15:1

אשירה - שיר קרוב ל"שגר", "שכר", "שקר", והוראתו אם כן לצור צורה חיצונית למחשבות ולהרגשות שהתעוררו בלב פנימה, ובדרך כלל לתת מבע נלהב למה שהתרחשות חיצונית גילתה לליבו של האדם, דבר

שאינו גלוי לעין הבשר, אך נראה בבהירות בעיני הרוח. מכאן ששיר מציין בראש ובראשונה את הדבור בשיר על פועל ה' בהסטוריה

SONG ONE

Option A

3. Tehillim 92

א מזמור שיר, ליום השבת. ב טוב, להודות לה'; וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ. ג להגיד בבקר חסדך; וְאֲמִינְתָּךְ, בְּלִילֹת. ד עֲלֵי-עֶשׂוֹר, וְעֲלֵי-נֹבֵל; עֲלֵי הַגִּיּוֹן בְּכִנּוֹר. ה כִּי שָׁמַחְתָּנִי ה' בְּפִעֲלֶךָ; בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֶּן. ו מֵה-גָּדְלוֹ מַעֲשֶׂיךָ ה'; מֵאֵד, עֲמָקוֹ מַחְשְׁבֹתֶיךָ. ז אִישׁ-בַּעַר, לֹא יָדַע; וְכַסִּיל, לֹא-יָבִין אֶת-זֹאת. ח בְּפֶרֶחַ רִשְׁעִים, כְּמוֹ עֵשֶׂב, וְנִצִּיצוּ, כָּל-פִּעְלֵי אָנוֹן: לְהַשְׁמָדֵם עַד־יַעַד. ט וְאַתָּה מְרוֹם-- לְעַלְמֵי ה'. י כִּי הִנֵּה אֵיבִיד, ה'-- כִּי-הִנֵּה אֵיבִיד יֵאָבְדוּ: יִתְפָּרְדוּ, כָּל-פִּעְלֵי אָנוֹן. יא וְתָרַם כְּרָאִים קִרְנֵי; בִּלְתִּי, בְּשִׁמּוֹן רַעְנָן. יב וְתִבֹט עֵינַי, בְּשׁוּרֵי: בְּקָמִים עָלַי מְרַעִים-- תִּשְׁמַעְנָה אָזְנִי. יג צַדִּיק, כְּתָמַר יִפְרָח; כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה. יד שְׁתוּלִים, בְּבַיִת ה'; בַּחֲצֹרוֹת אֶלְקִינוּ יִפְרִיחוּ. טו עוֹד, יִנּוּבוּן בְּשִׁיבָה; דְּשָׁנִים וְרַעְנָנִים יִהְיוּ. טז לְהַגִּיד, כִּי-יִשָּׁר ה'; צוּרֵי, וְלֹא-עֲלֵתָה (עוֹלֵתָה) בּוֹ.

ADAM

4. Talmud Bavli, Rosh Hashana 30b

תניא רבי יהודה אומר משום ר"ע בראשון מה היו אומרים, לה' הארץ ומלואה, על שם שקנה והקנה ושליט בעולמו. בשני מה היו אומרים, גדול ה' ומהולל מאד על שם שחילק מעשיו ומלך עליהן, בשלישי היו אומרים אלקים נצב בעדת א-ל על שם שגילה ארץ בחכמתו והכין תבל לעדתו, ברביעי היו אומרים א-ל נקמות ה', על שם שברא חמה ולבנה ועתיד ליפרע מעובדיהן, בחמישי היו אומרים הרנינו לאלקים עוזנו על שם שברא עופות ודגים לשבח לשמו, בששי היו אומרים ה' מלך גאות לבש, על שם שגמר מלאכתו ומלך עליהן, בשביעי היו אומרים מזמור שיר ליום השבת, ליום שכולו שבת

5. Vayikra Rabba, Tzav 10:5

ויצא קין מהיכן יצא ר' יודן בשם ר' אייבו אמר הפשיל בגדיו לאחוריו ויצא כגונב דעת העליונה רבי ברכיה בשם רבי אלעאי בר שמעיא אמר יצא כמערים וכמרמה בבוראו ר' הונא בשם רבי חנינא בר יצחק אמר יצא שמח כמה דתימר (שמות ד) וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח כיון שיצא פגע בו אדם הראשון אמר לו מה נעשה בדינך אמר לו עשיתי תשובה ונתפשרתי כיון ששמע אדם הראשון כך התחיל טופח על פניו אמר לו כל כך היא כחה של תשובה ולא הייתי יודע באותה שעה אמר אדם הראשון (תהלים צב) מזמור שיר ליום השבת

Option B

6. Yeshaya 30:27-29

ל,כז הִנֵּה שֵׁם-ה', בָּא מִמְּרֹחַק, בַּעַר אֶפֶס, וְכִבֵּד מִשָּׂאָה; שִׁפְתָיו מְלֹאוֹ זַעַם, וְלִשְׁוֹנוֹ כָּאֵשׁ אֶכְלֵת. ל,כח וְרוּחוֹ כַּנְּחֹל שׁוֹטֵף, עַד-צְוֹאֵר יַחֲצָה, לְהִנָּפֵחַ גּוֹיִם, בְּנִפְתַּת שָׁנָא; וְרִסֹן מִתְעָה, עַל לְחֵי עַמִּים. ל,כט הַשִּׁיר יִהְיֶה לְכֶסֶם, כְּלִיל הַתְּקַדְּשׁ-חַג; וְשִׁמְחַת לִבִּי, כְּהוֹלֵךְ בְּחִלְלִי, לְבוֹא בְּהַר-ה', אֶל-צוּר יִשְׂרָאֵל.

ISRAEL

7. Radak, Yeshaya 30:29

(כט) השיר - באותו היום שתהיה המגפה במחנה אשור יהיה לכם יושבי ירושלים שיר ושמחה כמו הלילה שמתקדש בו החג והוא הלילה של חג ששמחים בו ואומרים בו שיר כן יהיה לכם זה ביום מפלת מחנה אשור שתשמחו ותשירו ותהללו לאל שעשה לכם נס גדול

SONG TWO

8. Shmos 15:1-19

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהוה ויאמרו לאמר	אשירה ליהוה כי גאה גאה סוס
ורכבו רמה בים לישועה	עליו ולמרת זה יהי כלי אכהו
אבי וארממונהו שמו	יהוה איש מלחמה יהוה מרכבת פרעה וחילו ירה בים
שלשיו טבעו בים סוף אבן	תהמת יכסומו ירדו במצולות כמו ימלך יהוה לאדרי בכח
יהוה זרעלך אויב קמך	יברכ לאוילך תהדרם תשלח הרעך יאכלמו בקש
אפך נקדמו מים גלים	נצבו כמו נד קפאו תהמת בטלם ים
אויב ארדף אשיל נפלי	ארוק הרבו תרועו ידו עללו בעופרת במים
בריוח כסמו ים אדירים	מי כמכה באלם יהוה נרא תהכות עשור
כמכה נאדר בקדש פלא	גטית ימלך תבעלמו ארץ גזית
בחסדך עם אי גאלת קדשך	גאלת בעלך אל זרה שבעו עמים ירמון
אזל ישובי פלשת אדום	אז נבהלו אלופי אילי מואב יאחזמו רעד
כל ישובי כנען ופחד	תפל עליהם אימתה בגדל זרועך ידמו כאבן
יעבר עמך יהוה קנית	עד יעבר עם אי תבאמו ותלעמו בהר נחלתך
לשבתך פלשת יהוה ירך	מקדיש אדני כונני יהוה ימלך לעלם ועד
בא סוס פרעה ובערשיו בים את מי הים	וישב יהוה עלהם ובני ישראל הלכו בישועה בתוך הים

MOSHE & ISRAEL

9. Akeidas Yitzchak, Shmos 15:1, Shaar 40

אז ישיר - ...בשירה ה' חלקים הא' להודיע מעלתה, שעיקרה להודות לה' וליחס לו הפעולות. ב', מה' איש מלחמה והלאה להראות כוחו ויכלתו, ג', מימינך ה' מה שהושג להם מהשגחתו הפרטית, ד', ממי כמוך להראות צורת המעשים לפי כונתם, ה', מעד יעבר להראות התכלית האחרונה של המעשים, ובהתחלת החלקים נזכר שם ה' ליחס הפעולות אליו...

10. Mechilta

אז ישיר משה, אז ישיר ישראל לשעבר, ויש אומרים לעתיד לבא

11. Talmud Bavli, Sotah 27b

בו ביום דרש רבי עקיבא, אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר, שאין תלמוד לומר לאמר, ומה תלמוד לומר לאמר, מלמד שהיו ישראל עונים שירה אחריו של משה על כל דבר ודבר כקורין את הלל, לכך נאמר לאמר

12. Midrash Rabba, Shmos 22:4

ובזכות האמנה שהאמינו זכו לומר שירה ושרתה עליהם שכינה, שכן כתיב אחריו אז ישיר משה, לכך צריך אדם לסמוך גאולה לתפלה, כשם שהם הסמיכו שירה אחר האמנה והקריעה. וכשם שהם טיהרו לבם ואמרו שירה, שכן כתוב וייראו העם את ה' ויאמינו ואחר כך אז ישיר, כך צריך אדם לטהר לבו קודם שיתפלל

13. Yalkut Shimoni, 15, 241

דבר אחר אז ישיר בשעה שהיו ישראל חונים על הים באו מלאכי השרת לקלס להקב"ה ולא הניחו, שנאמר ולא קרב זה אל זה, ואומר וקרא זה אל זה, למי היו דומין, למלך שנשבה לו בנו, לבש נקמה באויביו והלך והביא אותם, ובאו הרביות לומר לו הימנו, אמר להם לשאני פודה את בני אתם מקלסין אותי, כך ישראל היו נתונים בצרה בים באו מלאכי השרת לקלס להקב"ה, נוף בהם, אמר להם הקב"ה בני נתונים בצרה ואתם מקלסין אותי. כיון שעלו מן הים בקשו ישראל ומלאכי השרת לומר שירה, אמר רבי אבין הלוי משל למה הדבר דומה למלך שירד למלחמה ונצח, ובאו בנו ועבדו ועטרה בידם ליתן בראשו של מלך... אמר להם שוטים שבעולם עבדי קודם לבני, יכנס בני תחלה. כך כיון שעלו ישראל מן הים באו ישראל ומלאכי השרת לומר שירה, אמר הקב"ה למלאכי השרת, הניחו ישראל תחלה, שנאמר אז ישיר משה, נמצאו הנשים ומלאכי השרת עומדים מי יקלס תחלה, אמר רבי חייא בר אבא רב השלום עשה שלום ביניהם, שנאמר קדמו שרים אחר נוגנים, קדמו שרים אלו ישראל, ואחר כך נוגנים אלו המלאכים, בתוך עלמות תופפות אלו הנשים. אמר רבי לוי השמים לא אקבל את הדבר הזה, אלא הנשים קלסו תחלה, דכתיב בתוך עלמות תופפות, העלמות בתוך, התחילו מלאכי השרת להתרעם, אמרו לא דיינו שקדמו לנו האנשים אלא אף הנשים, אמר להם הקב"ה חייכם כן, מה כתיב ותשאני רוח ואשמע אחרי, מהו אחרי, אחרי שקיסלתי אני וחברים שלי אחר כך אמרו מלאכי השרת ברוך כבוד ה' ממקומו

14. Talmud Bavli, Sanhedrin 39b

מר רבי אחא בר חנינא: +משלי י"א+ באבד רשעים רנה - באבוד אחאב בן עמרי רנה. ומי חדי קודשא בריך הוא במפלתן של רשעים? הכתיב +דברי הימים ב' כ"ו+ בצאת לפני החלוץ ואמרים הודו לה' כי לעולם חסדו, ואמר רבי יונתן: מפני מה לא נאמר בהודאה זו כי טוב - לפי שאין הקדוש ברוך הוא שמח במפלתן של רשעים, דאמר רבי שמואל בר נחמן אמר רבי יונתן: מאי דכתיב +שמות י"ד+ ולא קרב זה אל זה כל הלילה, באותה שעה בקשו מלאכי השרת לומר שירה לפני הקדוש ברוך הוא, אמר להן הקדוש ברוך הוא: מעשה ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה לפני? - אמר רבי יוסי בר חנינא: הוא אינו שש אבל אחרים משיש.

15. Responsa Mishna Halachos, VII:20

מבואר החילוק הנ"ל דבאבוד רשעים רנה לבני אדם אבל בשמים ורחמיו על כל מעשיו ואפילו מינים ורשעים

SONG THREE

16. Bamidbar 21:17-20

כא, יז אז ישיר ישראל, את-השירה הזאת: **עלי באר, ענו-לה. כא, יח** באר חפרוה שרים, פרוה נדיבי העם, במחקה, במשענתם; וממדבר, מתנה. **כא, יט** וממתנה, נחליאל; ומנחליאל, במות. **כא, כ** ומבמות, הגיא אשר בשדה מואב--ראש, הפסגה; ונשקפה, על-פגי הישימן.

ISRAEL

17. Sfas Emes, Chukas 5650

בענין מי מריבה, אז ישיר ישראל, ומשה רבינו ע"ה לא נזכר, דאיתא מי שעושין לו נס ואומר שירה בידוע שנמחלו לו כל עונותיו, והטעם כי השירה עדות שיש לו שייכות בהנס, אם כן נראה כאן שניסי הבאר היו בזכותן של ישראל, לכן אמרו

שירה ונמחל להם, ומשה רע"ה מצינו שלא נמחל לו זה החטא שלא אמר שירה. ובדרך זו נבאר כל הענין, דכתיב "ודברתם אל הסלע לעיניהם", והיינו שהיה מוכן לעשות זה בכחן של בני ישראל, ובאמת מדריגת משה רבינו ע"ה היתה למעלה מזה, אבל בני ישראל לא נמשכו אחר הנהגתו שהתחיל עתה הדור של באי הארץ. אכן אם משה רבינו ע"ה היה יכול לבטל עצמו להנהגה שהיה נצרך להם היה יכול לבא לארץ ישראל... וענין "לא האמנתם ב'", וחלילה שיהיה משה רבינו ע"ה מחוסר אמנה, אבל יש אמונה רבה ואמונה זוטא, ואמונה זו שאמרו בני ישראל כאן שירה היא מילתא זוטרתא לגבי משה רבינו ע"ה, וכן מה שנתפעלו בני ישראל בשמחתם כפי הכרת הנס שלהם שאמרו שירה, ומשה רבינו ע"ה לא נתפעל. ובשירת הים שרו כולם בשמחה רבה, מכלל שיש שמחה זוטא, וזה שאמר "לא האמנתם להקדישני לעיני בני ישראל" דייקא, שהיה בחינת אמונה זוטא. ושירת הים יש בה שינוי בתורה הקדושה, שנכתבת בדרך אחר, ושירה זו אין בה שינוי בתורה, שהיא מדריגה שלמטה בחינת תורה שבעל פה. וכן בלשון השירה "עלי באר ענו לה", שהיה בכח והתעוררות מלמטה, ובחינת משה רבינו ע"ה היה הכל הנהגה מן השמים

SONG FOUR

18. Devarim 32:1-43

<p>ואעידה בם את השמים וארץ הארץ כי ידוע עלי אזרחי מורתי כי השורתי והשורתי וזו וסר וזו נסמך הדרך אשר צויתני ארצם וקו ארץ ארצם יהיה עו באזרית הימים כי יגישו ארץ ידוע עלי בעיני יהוה להכעיסו במינשה ידועיכם וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד הנסם</p> <p>האזינו השמים ואדברה יערף כמטר קולו כשעירים עלי דשא כי שם יהוה אקרא הצור הנמים פעליו אל אכונת ואין עול שולח לו לא בני מומם ה ליהוה הנמלו זארת הלוא יהוה אבך קנך זכר יבורת עולמם שאל אבך ויגור בהנולד עקל יז גוים יבב גבר ונת עמים כי זרק יהוה עמו ימצאהו בארץ כדבר יסכנוהו ימנוהו כנשר יעור קני יפר ש כנפיו יקני יהוה גוד עינו ירכבוהו על כמות ארץ וינמרו ודבש כגלע וזמאת בקר וזר גצא ואילים בני כשן ויעורים ודם ענב תשתה וזמר שסגרת עבית כשורת ויגבר צור ישעונו בתועבת יכעיסוהו אזרחים לא ידועים לא שערים אבד נים ורשטו אל מזולתך מכעס בניו וכנו תיו אראה סר אזור יונם בנים לא אבן כם כיסונו ברהב יודום בניו נבל אכעיסם</p>	<p>ותשמע הארץ אמרי פי תול כלל אמרתי וכרבים עלי עשב הבו גל לאלהינו כי כל דרכיו משפט צדיק וישר וזוא ד יור עקש ופדלת עם נבל וזוא זכום ווא עשר ויכנר בינו שנות דר וידי זקנך ויאמר וידי בהפרדו בני אדם למספר בני ישראל יעקב זבל נזוהו וברנהו ידועיכם יעל צור ויגור ישארוהו עד ידוע ואין עמו ארץ ויאכל רנוב וישמן מזולתך עם זלג כו ימים עם זלג כליות זמני וישמן ישראל ויבנע וישש ארורה עשורו יקנאוהו בני ים יבזו לשדים לא אלה זדושים מקרב בני צור ידועיכם וירא יהוה וינאץ ויאמר אסתירה פני מרם כי דור תהפכת המור דום קנאונו ברא א ואני אהמאם ברא ע כי אש קרונו באזני</p>
--	--

MOSHE

19. Emunos VeDe'os, Maamar 7:1

ואומר כי שירת האזינו סדורה כפי מצבי בני ישראל, תחלתה מראשית בחירת ה' אותנו אמרה זכור ימות עולם בינו שנות דר ודר, בהנחל עליון גוים וגו', ושניה בטובו עלינו אמרה ימצאהו בארץ מדבר, ושלישית במרינו וחטאינו אמרה וישמן

ישרון ויבעט, ורביעית בענשינו אמרה וירא ה' וינאץ וכל שאחריו, וחמישית בעונש אויבינו אמרה כי מגפן סדום גפנם, וששית בגאולתינו וישועתינו מן ראו עתה כי אני אני הוא

20. Rambam, Hilchos Sefer Torah 7:1

מצות עשה על כל איש ואיש מישראל לכתוב ספר תורה לעצמו שנאמר ועתה כתבו לכם את השירה. כלומר כתבו לכם תורה שיש בה שירה זו לפי שאין כותבין את התורה פרשיות פרשיות. ואע"פ שהניחו לו אבותינו ספר תורה מצוה לכתוב משלו. ואם כתבו בידו הרי הוא כאילו קבלה מהר סיני. ואם אינו יודע לכתוב אחרים כותבין לו. וכל המגיה ספר תורה ואפילו אות אחת הרי הוא כאילו כתבו כולו:

21. Ksav Vehakabalah, Devarim 31:19

אמנם נראה לי שבמלת שירה עצמה המובן בו לא שירת האזינו בלבד כי אם את כל דברי התורה, כי גם בשאר מקומות מצאנו לר"ל שדעתם לקרא את כל התורה בשם שירה, אמרו (חולין קל"ג) "מעדה בגד ביום קרה וגו' ושר בשירים על לב רע" (משלי כ"ה), פשטיה דקרא במאי כתיבי, בשונה לתלמיד שאינו הגון, האומר דברי התורה למי שאינו יודע להבין בהם, וכפירש"י על זה... כי שם שיר שהורתו שירה חמרה אם שיר נגוני או שיר דבורי, אל שני המינים נקראו כל אחד שיר המסתעף משם שיר, שהוראתו הישר והשווי, כי השיר הנגוני לכשיהיה מקובל ונעים צריך שיהיה בו העתקה ישרה ממעלה לחברתה הסמוכה לה בערך הנגוני, בלי שידלג המנגן ממעלה למעלה זרה... וכן דבור השירי הוא המשכת הקולות בנעימה וביופי וביושר בלי פגימא... הנה לפי זה יסוד האמיתי נכון לכנות את התורה בשם שירה, כי התורה בכללה נקראת גם כן ספר הישר

SONG FIVE

22. Yehoshua 10:12-14

י, יב אָז יִדְבַר יְהוֹשֻׁעַ, לֵה', בַּיּוֹם תָּת ה' אֶת-הָאֲמָרִי, לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל; וַיֹּאמֶר לְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁמַשׁ בְּגִבְעוֹן דָּוִם, וַיָּרֶחַ, בְּעַמְקֵי אֵילֹון. י, יג וַיִּדְם הַשָּׁמֶשׁ וַיָּרֶחַ עֲמָד, עַד-יָקֹם גּוֹי אֲיָבִיּוֹ--הַלֵּא-הִיא כְּתוּבָה, עַל-סֵפֶר הַיָּשָׁר; וַיַּעֲמֵד הַשָּׁמֶשׁ בְּחֻצֵי הַשָּׁמַיִם, וְלֹא-אָץ לָבוֹא בַּיּוֹם תְּמִים. י, יד וְלֹא הָיָה בַּיּוֹם הַהוּא, לְפָנָיו וְאַחֲרָיו, לְשֹׁמֵעַ ה', בְּקוֹל אִישׁ: כִּי ה', נָלְחַם לְיִשְׂרָאֵל.

YEHOSHUA

23. Midrash Tanchuma, Acharei Mos 9

משעה שהשמש זורח עד שעה שהוא שוקע אין קלוסו של הקדוש ברוך הוא פוסק מפיו שנא' ממזרח שמש ועד מבואו, וכן את מוצא בשעה שעמד יהושע ועשה מלחמה בגבעון מה כתיב שם אז ידבר יהושע לה' ביום תת ה' את האמורי לפני בני ישראל ויאמר לעיני ישראל שמש בגבעון דום וגו' (יהושע י) בקש יהושע לשתק את החמה א"ל שמש בגבעון דום לא אמר עמוד אלא דום למה אמר לו דום שכל זמן שהוא מקלס יש בו כח להלך דמם עמד, לכך אמר לו יהושע שיעמוד שנאמר שמש בגבעון דום, א"ל השמש ליהושע יהושע וכי יש קטן אומר לגדול ממנו דום אני נבראתי ברביעי ובני אדם נבראו בששי ואתה אומר לי דום א"ל יהושע בן חורין שהוא קטן ויש לו עבד זקן אינו אומר לו שתוק, ואברהם אבי הקנה לו הקדוש ברוך הוא שמים וארץ שנאמר (בראשית יד) ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ, ולא עוד אלא שנשתחוה השמש לפני יוסף שנאמר (שם /בראשית/ לז) והנה השמש והירח וגו', הוי שמש בגבעון דום, א"ל השמש וכי אתה גוזר עלי שאדום, א"ל הן, א"ל וכיון שאני שותק מי יאמר קלוסו של הקדוש ברוך הוא א"ל דום אתה ואני אומר שירה בעבורך שנא' (יהושע י) אז ידבר יהושע לה' ואין אז אלא שירה שנאמר (שמות טו) אז ישיר משה

SONG SIX

24. Shoftim 5

DEVORA

25. Midrash Lekach Tov, 15:20

ותקח מרים הנביאה, בשירת מצרים הקדימו אנשים לנשים, ובשירת דבורה קדמו נשים לאנשים, לפי שכאן תשועה על ידי אנשים, שנאמר ומשה ואהרן עשו את כל המופתים האלה, ולשם תשועה על ידי נשים, דבורה ויעל אשת חבר הקיני.

SONG SEVEN

Option A

26. Shmuel Alef 2:1-10

א ב,א ותתפלל חנה, ותאמר, עלץ לבי בה', רמה קרני בה'; רחב פי על-אויבי, כי שמחתי בישועתך. **א ב,ב** אין-קדוש בה', כי אין בלתך; ואין צור, כאלקיני. **א ב,ג** אל-תִּרְבוּ תִדְבְּרוּ גְבוּהָ גְבוּהָ, יצא עֲתָק מִפִּיכֶם: כי אל דעות ה', ולא (ולו) נתקנו עללות. **א ב,ד** קשת גברים, חתים; ונכשלים, אָזְרוּ חֵיל. **א ב,ה** שבעים בלחם נשפרו, ורעבים חדלו, עד-עקרה ילדה שבעה, ורבת בנים אמלה. **א ב,ו** ה', ממית ומחיה; מוריד שאול, ויעל. **א ב,ז** ה', מוריש ומעשיר; משפיל, אף-מרומם. **א ב,ח** מקים מעפר דל, מאשפת ירים אביון, להושיב עם-נדיבים, וכסא כבוד ונחלם: כי לה' מצקי ארץ, ונשת עליהם תבל. **א ב,ט** רגלי חסידו ישמר, ורשעים בחשך ידמו: כי-לא בכת, וגבר-איש. **א ב,י** ה' חתנו מריבו, עלו בשמים ירעם--ה', דין אפסי-ארץ; ויתן-עו למלכו, ויגרם קרון משיחו.

CHANA

27. Radak, 2:1

ותתפלל חנה ותאמר - התפללה לפני ה' ונתנה לו שבח והודאה על הבן שנתן לה והתפללה לה שיחיה ויהיה לה **ותי** וצליאת חנה ברוח נבואה ואמרת כבר שמואל ברי עתיד למיהוי נביאה על יש' וגו' וכת"י שירה זו על מלכי אומות העולם ועל כנסת ישראל ובפסוק אין קדוש כה' אמר על סנחריב מלכא דאתור אתנביאת ואמרת ובפסוק אל תרבו אמר על נבוכדנצר מלכא דבבל אתנביאת ואמרת ובפ' קשת גבורים חתים אמר על מלכות אנטיוכוס אתנביאת ואמרת ובפ' שבעים בלחם על בנוהי דהמן אתנביאת ואמרת ובפסוק ה' ממית ומחיה עד ה' יחתו מריביו אמר על גמול הצדיקים בג"ע = בגן עדן = ועל פורענות הרשעים בגיהנם ובפ' ה' יחתו מריביו אמרת דין גוג ומגוג ומלכות משיחנו, **ולפי הפשט** פתחה חנה בשירה זו על שלוי עולם ומתגאים ועל ענוי ארץ ושפלים כי הקדוש ברוך הוא רואה הכל ומשפיל גאים ומגביה שפלים כמו שהיה הדבר עליה ועל פנינה צרתה:

Option B

28. Tehillim 20:1-2

ל,א מזמור: שיר-הַנִּפְתַּח הַבַּיִת לְדָוִד.
ל,ב אַרְוַמְמָהּ ה', כִּי דִלִיתָנִי; וְלֹא-שָׁמַחַת אִיבִי לִי.

SHLOMO HAMELECH

29. Radak, ad loc.

(א) מזמור שיר חנכת הבית לדוד. חיברו דוד שיאמרוהו בחנוכת בית המקדש. ואף על פי שאין בזה המזמור זכר הבית הזכיר בו סליחת פשעיו, שהיו חושבים אויביו שלא תתקיים לו המלוכה ולזרעו אחריו לעונש אותו עון. ואף על פי שנאמר לו על ידי נביא כי בנו שימלוך אחריו הוא יבנה הבית, לא היו מאמינים שיוכל להיות כי בן שיוולד לו מאותה האשה יהיה מלך ויבנה בית המקדש לה' שיהיה מקום סליחה וכפרה. וכשמרד אדוניה בסוף ימיו ורצה למלוך מעצמו בלא רשות היו סבורים שלא יהיה שלמה מלך. וכיון שהמלך וראו כי הצליח הדבר, כי הקושרים עם אדוניה לא עמדו במרדם וברחו איש לאהליו, הכירו כל ישראל כי מה' היא מלכות שלמה. וכיון שרצה האל כי בן שנולד לו מאותה האשה יהיה מלך על כל ישראל ידעו באמת כי נמחל לדוד אותו עון מחילה גמורה ושלימה. והראה לשלמה צורת הבית לעיני כל ישראל והתנדב הוא לבנין הבית

והתנדבו בו בני ישראל לפניו. לפיכך חיבר מזמור שיר חנוכת הבית על זה הדרך שהזכיר בו סליחת חטאיו שהיא רפואת נפשו, כי בזה הענין נודעה הסליחה לכל אדם:

SONG EIGHT

30. II Shmuel 22:1-51

ב כב,א	וַיִּדְבֹר דָּוִד לַה', אֶת-דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, {ס} בַּיּוֹם הַצֵּלֵל ה' אֹתוֹ {ר}
	מִכַּף כָּל-אֵיבָיו, וּמִכַּף שְׂאוֹל. {ס} ב כב,ב וַיֹּאמֶר: ה' סָלְעֵי וּמַצְדָּתִי, {ר}
	וּמִפְּלִטֵי-לִי. ב כב,ג אֶלְקֵי צוּרִי, אֶחָסֶה-בּוֹ; {ס} מְגִנֵי וְקָרוֹן יִשְׁעֵי, {ר}
	מִשְׁגָּבֵי וּמְנוּסֵי, {ס} מִשְׁעֵי, מִחֶמְסַת תִּשְׁעֵנִי. {ר}
	ב כב,ד מְהֻלָּל, אֶקְרָא ה'; {ס} וּמֵאֵיבֵי, אֲנִשְׁע. {ר}
	ב כב,ה כִּי אֶפְנִי, מִשְׁבְּרֵי-מָוֶת; {ס} נִחְלִי בְלִיעֵל, זְבַעְתָּנִי. {ר}
	ב כב,ו חֲבֵלֵי שְׂאוֹל, סָבְנִי; {ס} קִדְמָנִי, מִקְשֵׁי-מָוֶת. {ר}
	ב כב,ז בְּצַר-לִי אֶקְרָא ה', וְאֶל-אֶלְקֵי אֶקְרָא; {ס} וַיִּשְׁמַע מֵהִיכְלוֹ קוֹלִי, וַשׁוֹעֲתֵי בְּאָזְנוֹ. {ר}
	ב כב,ח וּתְגַעַשׁ (וַיִּתְגַּעַשׁ) וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ, {ס} מוֹסְדוֹת הַשָּׁמַיִם יִרְגָּזוּ; וַיִּתְגַּעְשׁוּ, כִּי-תָרַח לּוֹ. {ר}
	ב כב,ט עֲלָה עֵשׂוֹן בְּאֵפוֹ, וְאֵשׁ מִפִּיּוֹ תֹאכַל; {ס} גְּחֹלִים, בְּעָרוֹ מִמְּנוֹ. {ר}
	ב כב,י וַיִּטֵּשׂ שָׁמַיִם, וַיִּרְדּוּ; {ס} וַעֲרַפֵּל, תַּחַת רַגְלָיו. {ר}
	ב כב,יא וַיִּרְכַּב עַל-כְּרוּב, וַיִּעָף; {ס} וַיִּרְא, עַל-פְּנֵי-רוּחַ. {ר}
	ב כב,יב וַיִּשֶׁת חֹשֶׁךְ סָבִיבֵתָיו, סָפוֹת; {ס} חֲשֹׁרֶת-מַיִם, עָבִי שְׁחָקִים. {ר}
	ב כב,יג מִנְגַּה, נִגְדּוּ; בְּעָרוֹ, גְּחֹלֵי-אֵשׁ. {ס} ב כב,יד יִרְעַם מִן-שָׁמַיִם, ה'; {ר}
	וַעֲלִיוֹן, יִתְּנוּ קוֹלוֹ. {ס} ב כב,טו וַיִּשְׁלַח חֲצָצִים, וַיִּפְיֹצוּ; בְּרֶקַע, וַיַּהֲמֵם (וַיַּהֲמֵם). {ר}
	ב כב,טז וַיִּרְאוּ אֶפְקֵי יָם, וַיִּגְלוּ מוֹסְדוֹת תְּבֵל; {ס} בְּגַעְרַת ה', מִנְשַׁמַּת רוּחַ אֲפוֹ. {ר}
	ב כב,יז יִשְׁלַח מִמְרוֹם, יִקְחֵנִי; {ס} וַיִּמְשְׁנֵי, מִמַּיִם רַבִּים. {ר}
	ב כב,יח נִצְלֵנִי, מֵאֵיבֵי עַז; {ס} מִשְׁנֵאֵי, כִּי אֲמַצּוֹ מִמְּנִי. {ר}
	ב כב,יט יִקְדָּמֵנִי, בַּיּוֹם אִיִּדִי; וַיַּהֲיֵ ה' מִשְׁעוֹן, לִי. {ס} ב כב,כ וַיִּצָּא לְמִרְחֵב, אֹתִי; {ר}
	יַחֲלֹצֵנִי, כִּי-חָפַץ בִּי. {ס} ב כב,כא יִגְמֹלֵנִי ה', כְּצַדִּיקִתִּי; {ר}
	כְּבֹר גְּדִי, וְשִׁיב לִי. {ס} ב כב,כב כִּי שְׁמֵרְתִי, דָּרְכֵי ה'; {ר}
	וְלֹא רָשָׁעִתִּי, מֵאֶלְקֵי. {ס} ב כב,כג כִּי כָל-מִשְׁפָּטוֹ, לִנְגֹּדִי; וְחֻקֹּתָיו, לֹא-אֶסוּר מִמְּנִי. {ר}
	ב כב,כד וְאֶהְיֶה תְּמִים, לוֹ; {ס} וְאֲשַׁתְּמַרְהָ, מַעֲזוּנִי. {ר}
	ב כב,כה וַיִּשָּׁב ה' לִי, כְּצַדִּיקִתִּי; {ס} כְּבָרִי, לִנְגֹּד עֵינָיו. {ר}
	ב כב,כו עִם-חֲסִידוֹ, תִּתְחַסֵּד; {ס} עִם-גִּבּוֹר תְּמִים, תִּתְמָם. {ר}
	ב כב,כז עִם-נֶבֶר, תִּתְבָּר; {ס} וְעִם-עַקֵּשׁ, תִּתְפָּל. {ר}
	ב כב,כח וְאֶת-עַם עֲנִי, תוֹשִׁיעַ; {ס} וַעֲיַנִּיד עַל-רַמִּים, תִּשְׁפִּיל. {ר}
	ב כב,כט כִּי-אַתָּה גִּירִי, ה'; {ס} וַה', נְגִיָה חֲשָׁכִי. {ר}
	ב כב,ל כִּי בְּכַה, אֲרוּץ גְּדוּד; {ס} בְּאֶלְקֵי, אֲדַלְגֶּ-שׁוּר. {ר}
	ב כב,לא הָאֵל, תְּמִים דָּרְכּוֹ; אֲמַרְתָּ ה', צְרוּפָה-- {ס} מִגֵּן הוּא, לְכָל הַחֲסִים בּוֹ. {ר}
	ב כב,לב כִּי מִי-אֵל, מִבְּלַעֲדֵי ה'; {ס} וּמִי צוּר, מִבְּלַעֲדֵי אֶלְקֵינוּ. {ר}
	ב כב,לג הָאֵל מַעֲזוּנִי, חֵיל; {ס} וַיִּתֵּר תְּמִים, דְּרָכּוֹ (דָּרְכֵי). {ר}
	ב כב,לד מִשׁוּהָ רַגְלָיו (רַגְלֵי), כְּאֵילוֹת; {ס} וְעַל בְּמַתִּי, נַעֲמַדְנִי. {ר}
	ב כב,לה מִלְמַד גְּדִי, לְמַלְחָמָה; {ס} וַנְּחַת קֶשֶׁת-נְחוּשָׁה, זְרַעְתִּי. {ר}
	ב כב,לו וַתִּתְּרוּ-לִי, מִגֵּן יִשְׁעָד; וַעֲנַתְּדָ, תִּרְבִּנִי. {ס} ב כב,לז תִּרְחִיב צַעֲדִי, תַּחֲתָנִי; וְלֹא מַעֲדוֹ, קִרְסְלִי. {ר}
	ב כב,לח אֲרַדְפָּה אֵיבֵי, וְאֲשַׁמִּידֵם; {ס} וְלֹא אֲשׁוּב, עַד-כְּלוֹתֵם. {ר}
	ב כב,לט וְאֶכְלֵם וְאֶמְחָצֵם, וְלֹא יִקוּמוּן; {ס} וַיִּפְּלוּ, תַּחַת רַגְלִי. {ר}
	ב כב,מ וַתִּזְרְנֵי חֵיל, לְמַלְחָמָה; {ס} תִּכְרִיעַ קַמִּי, תַּחֲתָנִי. {ר}
	ב כב,מא וְאֵיבֵי, תִּתֵּה לִי עֶרְף; מִשְׁנֵאֵי, וְאֶצְמִיתֵם. {ס} ב כב,מב יִשְׁעוּ, וְאִין מִשְׁיַע; אֶל-ה', וְלֹא עֵינִם. {ר}

ב כב, מג וְאֶשְׁחַקְסָם, פֶּעֶפֶר-אֶרֶץ; {ס} קְטִיט-חִיצוֹת אֲדָקְסָם, אֶרְקָעָם. {ר}
ב כב, מד וְתַפְלִטָנִי, מְרִיבֵי עַמִּי; תִּשְׁמְרֵנִי לְרֹאשׁ גּוֹזִים, {ס} עִם לֹא-יִדְעֵתִי יַעֲבֹדְנִי. {ר}
ב כב, מה בְּנֵי יֶכָר, יִתְכַחֲשׁוּ-לִי; לְשִׁמוּעַ אֲזֶן, יִשְׁמָעוּ לִי. {ס} **ב כב, מו** בְּנֵי יֶכָר, יִבְלֹוּ; וְיִחַגְרוּ, מִמִּסְגְּרוֹתָם. {ר}
ב כב, מז חֵי-ה', וּבְרוּךְ צוּרֵי; {ס} וְנָרְסָם, אֶלְקֵי צוּר יִשְׁעֵי. {ר}
ב כב, מח הָאֵל, הַתֵּתֵן נְקָמַת לִי; {ס} וּמְרִיד עַמִּים, תַּחֲתֵנִי. {ר}
ב כב, מט וּמוֹצִיאִי, מֵאִיִּבֵי; וּמִקְמִי, תִּרְוּמָמֵנִי, {ס} מֵאִישׁ חֲמָסִים, תַּצִּילֵנִי. {ר}
ב כב, נ עַל-כֵּן אֹדְדָה ה', בְּגוֹזִים; {ס} וּלְשִׁמְדָה, אֲזַמֵּר. {ר}
ב כב, נא מַגְדִּיל (מְגִדוֹל), יִשְׁוּעוֹת מִלְכּוֹ; וְעֵשָׂה-חֶסֶד לְמִשְׁיחוֹ {ס} לְדוֹד וּלְזָרְעוֹ, עַד-עוֹלָם. {ר}{ש}

DAVID HAMELECH

31. Rashi, II Shmuel 22:1

(א) ביום הציל ה' אותי - לעת זקנתו לאחר שעברו עליו כל צרותיו ונצול מכולם :

32. Tehillim 18:1-3

א לְמִנְצַחַם, לְעֶבֶד ה'--לְדָוִד :
 אֲשֶׁר דָּבַר, לַה', אֶת-דְּבָרֵי, הַשִּׁירָה הַזֹּאת--
 בַּיּוֹם הַצִּיל-ה' אוֹתוֹ מִכַּף כָּל-אֹיְבָיו, וּמִיַּד שְׂאוּל.
ב וַיֹּאמֶר-- אֶרְחַמֶּךָ ה' חֲזָקִי.
ג ה', סִלְעִי וּמְצוֹדְתִי-- וּמִפְלִטִי :

33. Alshich, II Shmuel 22:1

(א) וידבר דוד כו'. הנה יש ויש שינויים רבים בין השירה הזאת לאשר בספר תהלים (יח) כי שם נאמר לעבד ה' לדוד ופה נאמר וידבר דוד לה', ועל דרך זה שינויים רבים. ויתכן כי בזה הנזכר שבפתח דבריו נמצא טעם דרך כלל אל כל השאר, והוא כי הנה על שנוי הנמצא במקצת מזמורים נבא אל הענין והוא כי יש מזמור שאומר בו מזמור לדוד, ומזמור שמהפך ואומר לדוד מזמור, ואמרו חכמי האמת כי כשדוד היה מכין עצמו תחלה ואחר כך היה שפע רוח הקדש נשפע בו על הכנתו אומר לדוד מזמור, וכאשר היה הרצון האלקי משפיע בו ומעירו, אומר מזמור לדוד. קרוב לענין זה יתכן כי דוד על ההצלות הגדולות אשר הצילו הוא יתברך, נתעורר מעצמו לדבר לה' את דברי השירה הזאת :

וזהו וידבר דוד לה', אך אחרי כן שערבה לה' שירתו זאת, שב מעצמו הוא יתברך להשפיע בו רוח הקדש, ויתן בפיו דברי השירה עצמה, וישנה לטוב לאיזו בחינה או תוספת, לפי סוד צירופי מאמרים. וזהו למנצח לעבד ה' לדוד, כי רוח ה' הקדוש נשבה בו, למה שהוא עבד ה' לדוד, לא כאומר שדבר דוד לה', כי אם שהיה למנצח מאתו יתברך להיותו עבד ה' לדוד, ואין ספק כי אשר שינה יתברך במה ששב והשפיע בו לטפויי אתא בשיח סוד ה', אשר בא להוסיף. כי לא לפסול הראשונים בא כי אם להוסיף, ושאלו ואלו טהורים אמרי נועם, והוסיף מדלילה נקודות הכסף כאשר יתבאר שם בס"ד :

SONG NINE

Option A

34. Shir Hashirim 1:1

א שִׁיר הַשִּׁירִים, אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה.

SHLOMO HAMELECH

35. Metzudas David on Song of Songs 1:1:1:

שיר השירים לפי ששלמה חבר שירים הרבה, כמו שכתוב ויהי שירו חמשה ואלף, לכן אמר פתיחת הספר זה השיר הוא המשובח והנעלה מכל השירים המיוחסים לשלמה, על כי הוא שיר ידידות, יספר בו את כל תוקף קשור אהבה העזה ודבוק האמת שבין האל יתברך ובין עמו בית ישראל ואחז במשל מן האהבה הנמרצת וחזקה שבין החושק וחשוקתו, אשר למאד יתרבה געגועה בהפרדם זו מזו, ויצפו עת בוא דבוק התמידי. (ואם כי שאין הנמשל דומה אל המשל בכל חלקי פרטי הענינים, אין בכך כלום. כי כן המה דרכי המשל שיש בו דברים נוספים ליפותו להיות מקובל על הלב לרדת חדרי בטן) :

36. Kol Eliyahu, Shir Hashirim

איתא בזוהר הקדוש בריש שיר השירים, שיר השירים תת"ו ס"ן. והנה דברים הללו סתומים וחתומים, ויש לבאר דהפירוש כך, כי הפשט הפשוט של שיר השירים היינו כנגד האלף וחמש שירים מה שאמר שלמה המלך ע"ה, "ויהי שירו חמשה ואלף", ועל זה אמר ששיר זה הוא גדול ונעלה יותר מכל האלף וחמש שירים הנ"ל, או אם הוא לבד מהאלף וחמש שירים, על זה אמר הזוהר הקדוש שהסימן הוא תת"ו, דהיינו בין הכל עם השיר הזה הוא אלף וששה מנין תת"ו, אם כן השיר הזה הוא לבד מהאלף וחמש שירים הנ"ל, וכדי לרמז שהשיר הזה הוא לבד מהשירים הנ"ל, יש לומר בדרך זה כי תיבת "השירים" עם כל האותיות במלואם עולה אלף וחמש, כיצד, ה"י הוא ט"ו, ש"ן הוא ש"ס... סך הכל עולה אלף וחמש, לכן אמר שיר "השירים", רוצה לומר ששיר הזה הוא עולה על "השירים" שהם אלף וחמש, וזהו הפירוש בזוהר הקדוש הנ"ל שסימן הוא תת"ו, דהיינו בין הכל עם השיר הזה הוא אלף וששה. (קול אליהו שיר השירים)

37. Rashi on Song of Songs 1:1

שיר השירים אשר לשלמה. שנו רבותינו כל שלמה (דק"ל למה לא מייחסו אחר אציו כמו צמשלי וקהלת) האמורים צשיר השירים קדש מלך שהשלוש שלו, שיר שהוא על כל השירים אשר נאמר להקצ"ה מאת עדתו ועמו כנסת ישראל אמר רבי עקיבא לא היה העולם כדאי כיום שניתן צו שיר השירים לישראל שכל הכתובים קדש ושיר השירים קודש קדשים אמר ר' אלעזר בן עזריה למה הדבר דומה למלך שנטל סאה חטים ונתנה לנחתום אמר לו הולא לי כך וכך סולת כך וכך סובין כך וכך מורסן וסלית לי מתוכה גלוסקיא אחת מנופה ומעולה כך כל הכתובים קדש ושיר השירים קדש קדשים שכולו יראת שמים וקצול עול מלכותו :

38. Tzror Hamor, Beshalach

ישראל בים שקנו שלימות הנפש והגוף. שיסכימו כולם לדבר אחד. ולזה תמצא שפירשתי בפ' שיר השירים כי כל עשר שירות שנזכרו בתורה רמוזים בה. וזהו שיר השירים שכל השירים כלולים בו.

Option B

39. II Divrei Hayamim 20:1-30

ב כ,א ויהי אחר-כך באו בני-מואב ובני עמון ועמהם מהעמונים, על-הושע-ט--למלחמה. **ב כ,ב** ויבאו, ויגידו ליהושפט לאמר, בא עליך המון רב מעבר לים, מארם; והנם בנצחון תמר, היא עין גדי. **ב כ,ג** ויבא, ויתן יהושפט את-פניו לדרוש לה; ויקרא-צום, על-כל-יהודה. **ב כ,ד** ויקבצו יהודה, לבקש מה'; גם מכל-ערי יהודה, באו לבקש את-ה'. **ב כ,ה** ויעמד יהושפט, בקהל יהודה וירושלם--בבית ה': לפני, התצר התדשה. **ב כ,ו** ויאמר, ה' אלקי אבותינו הלא אלה-הוא אלקים בשמים, ואתה מושל, בכל ממלכות הגוים; ויבדד פח וגבורה, ואיו עמד להתנצב. **ב כ,ז** הלא אלה אלקינו, הורשת את-ישבי הארץ הזאת, מלפני, עמד ישראל; ותתנה, לזרע אברהם אלה--לעולם. **ב כ,ח** וישבו-בה; ויבנו לה בה מקדש, לשמך לאמר. **ב כ,ט** אם-תבוא עלינו רעה, חרב שפוט ודבר ורעב, נעמדה לפני הבה והלפניך, כי שמך בבית

הזה; ונזעק אליך מצרתנו, ותשמע ותושיע. **ב כ,י** ועתה הנה בני-עמון ומואב וחר-שעיר, אשר לא-נתתה לישראל לבוא בהם, בבאם, מארץ מצרים: כי סרו מעליהם, ולא השמידים, **ב כ,יא** והנה-הם--גמלים, עלינו: לבוא, לגרשנו, מיךשדת, אשר הורשתנו. **ב כ,יב** אלקינו, הלא תשפט-בם, כי אין בנו כח, לפני ההמון הרב הזה הבא עלינו; ונאנחנו, לא נדע מה-נעשה--כי עליך, עינינו. **ב כ,יג** וכל-יהודה--למדים, לפני ה'; גם-טפם, נשיהם ובניהם. { ס } **ב כ,יד** ויחזיא אל בן-זכריהו בן-בניה בן-יעיאל בן-מתניה, הלוי--מן-בני אסף: היתה עליו רוח ה', בתוך הקהל. **ב כ,טו** ויאמר, הקשיבו כל-יהודה וישבי ירושלים, והמלך, והושפט: כה-אמר ה' לכם, אתם אל-תיראו ואל-תחיתו מפני ההמון הרב הזה--כי לא לקם המלחמה, כי לאלקים. **ב כ,טז** מחר רדו עליהם, הנם עלים במעלה הציו; ומצאתם אתם בסוף הנחל, פני מדבר יראל. **ב כ,יז** לא לכם, להלחם בזאת: התנצבו עמדו וראו את-ישועת ה' עמכם יהודה וירושלים, אל-תיראו ואל-תחתו-מחר צאו לפניכם, וה' עמכם. **ב כ,יח** ויקד הושפט אפים, ארצה; וכל-יהודה וישבי ירושלים, נפלו לפני ה', להשתחוות, לה'. **ב כ,יט** ויקמו הלויים מן-בני הקהתים, ומן-בני הקרחים--להלל, לה' אלקי ישראל, בקול גדול, למעלה. **ב כ,כ** וישפיעו בבקר, ויצאו למדבר תקוע; ויצאתם עמד הושפט, ויאמר שמעוני יהודה וישבי ירושלים--האמינו בה' אלקיכם ותאמנו, האמינו בנביאי ובהצליחו. **ב כ,כא** ויועץ, אל-העם, ויעמד משררים לה', ומהללים להדרת-קדש--בצאת, לפני החלוצ, ואמרים הודו לה', כי לעולם חסדו. **ב כ,כב** ובעת החלו ברנה ותהלה, נתן ה' מארבים על-בני עמון ומואב וחר-שעיר הבאים ליהודה--וינגפו. **ב כ,כג** ויעמדו בני עמון ומואב, על-ישבי הר-שעיר--להחרים ולהשמיד; וככלותם ביושבי שעיר, עזרו איש-ברעהו למשחית. **ב כ,כד** ויהודה בא על-המצפה, למדבר; ויפנו, אל-ההמון, והנם פגרים נפלים ארצה, ואין פליטה. **ב כ,כה** ויבא הושפט ועמו, לבוא את-שלקם, וימצאו בהם לרב ורכוש ופגרים וכלי חמדות, וינצלו להם לאין משא; ויהיו גמים שלושה, בזזים את-השלה--כי רב-הוא. **ב כ,כו** וביום הרבעי, נקהלו לעמק ברכה--כי-שם, ברכו את-ה'; על-כן קראו את-שם המקום ההוא, עמק ברכה--עד-היום. **ב כ,כז** וישבו כל-איש יהודה וירושלים, ויהושפט בראשם, לשוב אל-ירושלים, בשמחה: כי-שמחם ה', מאוביהם. **ב כ,כח** ויבאו, וירושלים, בגבלים ובכנרות, ובחצרות--אל-בית, ה'. **ב כ,כט** ויהי פחד אלקים, על-כל-ממלכות הארצות: בשמעם--כי נלחם ה', עם אויבי ישראל. **ב כ,ל** ותשקט, מלכות הושפט; וינח לו אלקיו, מסביב.

YEHOSHAFAT

SONG TEN

40. Yeshaya 26:1-10

כו,א ביום ההוא, יושר השיר-הזה בארץ יהודה; עיר עז-לנו, ישועה ישית חומות וחל. **כו,ב** פתחו, שערים; ויבא גוי-צדיק, שמר אומנים. **כו,ג** יצר סמוך, תצר שלום שלום: כי בך, בטוח. **כו,ד** בטחו בה', עדי-עד: כי בנה ה', צור עולמים. **כו,ה** כי השח ישבי מרום, קרינה נשגבה; ושפילנה ישפילה עד-ארץ, נגיעה עד-עפר. **כו,ו** תרמסנה, רגל; ורגלי עני, פעמי דלים. **כו,ז** ארח לצדיק, מישרים: ישר, מעגל צדיק תפלים. **כו,ח** אף ארח משפטיך ה', קוינך--לשמך ולזכרך, תאות נפש. **כו,ט** נפשי אויתך בלילה, אף-רוחי בקרבי אשחרך: כי פאשר משפטיך, לארץ--צדק למדו, ישבי תבל. **כו,י** יחו רשע בל-למד צדק, בארץ נחות ועול; ובל-יראה, גאות ה'.

ISRAEL

41. Radak, ad loc.

(א) ביום ההוא - כל זה בזמן הישועה, והשירה שיושר הם אלו הפסוקים שאומר והולך, ואמר בארץ יהודה כי שם תהיה המלחמה והתשועה, ואמרו על ירושלים שהיא עיר עז לנו והשית הקדוש ברוך הוא חומותיה וחילה ישועה

(יט) יחו מתוך - אמר אז בעת הישועה יחו מתוך כי עתיד הקדוש ברוך הוא להחיות מתים בעת הישועה וכן אמר בנבואת דניאל ורבים משיני אדמת עפר יקיצו, וכבר כתבנו בתחילת פרשה זו שהיא ביום ההוא יושר השיר הזה, והשיר

הוא ענין הפרשה הזאת עד זה הפסוק, ואמר הנביא אז יחיו מתיך והכנוי הוא כנגד האל, ר"ל הצדיקים שהם לאל כמו שאמרו רבותינו זכרם לברכה כי תחית המתים לצדיקים ולא לרשעים, וכן נראה בזה הפסוק שאמר מתיך, וכן בנבואת דניאל שאמר ורבים ואמר נבלתי יקומו, וחסר עם או כ"ף כנבלתי או עם נבלתי, ואמר כשתקום נבלתי מן העפר יקומו גם כן שאר הצדיקים והוא היה בוטח באמת שיקום שהיה יודע בעצמו שהוא צדיק:

42. Malbim, ad loc.

(א) ביום. היא נבואה עתידה, או נתקיימה בימי חזקיה :

43. Yeshaya 42:10

שירו לה' שיר חדש תהלתו מקצה הארץ יורדי הים ומלאו איים וישביהם:

44. Taz, OC 473

כתב הטור שיש לומר ונודה לך שיר חדש ואין לומר שירה חדשה כיון שהוא אומר על הגאולה העתידה שהוא לשון זכר כדאיתא במדרש עכ"ל. ובנוסח שבסידורים שלנו כתוב ונאמר לפניו שירה חדשה הללויה גם זה אינו נכון כיון שאומר ונאמר ממילא קאי על הגאולה העתידה. ובקצת ספרים לא כתב כלל הך שירה חדשה וכן נכון. דבאמת קאי על הגאולה שעברה שהרי קורין הלל המצרי.

The Missing Song

45. Talmud Bavli, Sanhedrin 94a

א"ר תנחום דרש בר קפרא בציפורי מפני מה כל מ"ם שבאמצע תיבה פתוח וזה סתום (לסרבה המשרה), ביקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח וסנחריב גוג ומגוג, אמרה מדת הדין לפני הקב"ה רבונו של עולם, ומה דוד מלך ישראל שאמר כמה שירות ותשבחות לפניך לא עשיתו משיח, חזקיהו שעשית לו כל הנסים הללו ולא אמר שירה לפניך תעשהו משיח, לכך נסתתם. מיד פתחה הארץ ואמרה לפניו רבונו של עולם אני אומרת לפניך שירה תחת צדיק זה ועשהו משיח, פתחה ואמרה שירה לפניו, שנאמר מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק וגו'... תנא משם רבי פפיס גנאי הוא לחזקיהו וסייעתו שלא אמרו שירה עד שפתחה הארץ ואמרה שירה, שנאמר מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק וגו'.

46. Shir Hashirim Rabba 4:19

ר' ברכיה בשם ר' אליעזר אמר ראויין היו ישראל לומר שירה על מפלתן של סיחון ועוג, ראוי היה חזקיהו לומר שירה על מפלת סנחריב, דכתיב (דה"ב ל"ב) ולא כגמול עליו השיב יחזקיהו, למה כי גבה לבו, את חמי חזקיהו מלך וצדיק ואת אמרת כי גבה לבו, אלא גאה לבו מלומר שירה. אתא ישעיה לגביהון דחזקיהו וסיעתו, אמר לון (ישעיה י"ב) זמרו ה', אמרון ליה למה, (שם) כי גאות עשה, אמרון ליה כבר מודעת זאת בכל הארץ. א"ר אבא ב"כ אמר חזקיהו תורה שאני עוסק בה מכפרת על השירה... ריב"ל אמר אילו אמר חזקיהו שירה על מפלת סנחריב היה נעשה הוא מלך המשיח וסנחריב גוג ומגוג, והוא לא עשה כן, אלא אמר (תהלים כ') עתה ידעתי כי הושיע ה' משיחו וגו', מה כתיב בתריה ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראנו.

The Common Denominator

47. Sifra, Haazinu 333

אמרת גדולה שירה שיש בה עכשיו ויש בה לשעבר ויש בה לעתיד לבא ויש בה לעולם הבא.

48. Midrash Agada, Bereishis 59

...אמר הקב"ה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות ואצילן מהן, אותה שעה יאמרו לי שירה, שנאמר וענתה השירה הזאת וגו', וכן את מוצא במצרים היו משועבדין, וכיון שהצילן היו יושבים ואוכלין ומיד אמרו שירה, שנאמר (ישעיה ל') השיר יהיה לכם וגו'... וכן בים כשהיו בצרה גדולה וכיון שעשה להן והצילם מיד אמרו שירה... באו למדבר והיו צמאים שנאמר (תהלים ק"ז) רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף ויצעקו אל ה' וגו', כיון שראו בא באר המים מיד אמרו שירה, שנאמר (במדבר כ"א) אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר וגו'... וכן דבורה וברק כשציערן סיסרא... וכיון שהצילן הקב"ה הימנו מיד (שופטים ה') ותשר דבורה וגו'. וכן כשבא סנחריב אמר חזקיה (ישעיה ל"ח) ונגינותי ננגן וגו'. וכן דוד נתכנסו עליו צרות, שנאמר (תהלים מ"ב) כי אפפו עלי רעות עד אין מספר, וכשהצילו הקב"ה מכולן מיד אמר שירה

49. Midrash Rabba, Shmos 21:11

דבר אחר שחורה אני ונאווה, במה שאני שחורה בו אני נאווה... בים המרו שנאמר (תהלים ק"ז) וימרו על ים בים סוף, ובים אמרו שירה, שנאמר אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת, כי השירות שנאמרו בעולם לשון נקבות, לומר מה הנקבה הזאת מתעברת ויולדת וחוזרת ויולדת, כך הן הצרות באות עליהן והיו אומרים שירות בלשון נקבות... אבל לעתיד לבא אין עוד צרות בו, שנאמר (ישעיה ס"ה) כי נשכחו הצרות הראשונות, וכתוב (שם ל"ה) ששון ושמחה ישיגו וגו', באותה שעה אומרים שיר לשון זכר, שנאמר (תהלים צ"ח) שירו לה' שיר חדש.